

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

СЕРТИФІКАТ

учасника III Міжнародної науково-практичної конференції

**«ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ
В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ»**

Табенська Оксана Ігорівна

Ректор ХНАУ ім. В. В. Докучаєва
чл.-кор. НААН України, професор

О.В. Ульяновко

**25 жовтня 2018 р.
м. Харків**

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва

**ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ
В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

ПРОГРАМА

**III Міжнародної науково-практичної конференції
25 жовтня 2018 р.**

Харків – 2018

- виробництва на основі планово-економічної роботи
- Павлюк С.І. Інноваційні підходи щодо регулювання соціально-економічного розвитку сільських територій
- Петров В.М. Тенденції виробництва та функціонування ринку сільськогосподарської техніки у світі
- Петченко М.С. Роль кадрової політики в системі менеджменту персоналу підприємства
- Ригайло Л.М., Боднар О.Я. Розвиток агропромислового виробництва і його конкурентоздатність
- Рожненко Д.А. Особливості маркетингової діяльності в сільському господарстві
- Самойленко О. М., Альхімовіч В.С. Формування управлінської культури керівних кадрів в системі публічного адміністрування
- Соколюк С.Ю. Гармонізація та гармонійний розвиток держави
- Табенська О.І. Проблеми та перспективи впровадження інтеграційних процесів в індустрії гостинності
- Таран О.М., Черкесова К.В. Формування результативної системи менеджменту підприємства
- Таран Ю.С. Особливості стратегічного управління сільськогосподарськими підприємствами в сучасних умовах
- Фастівець Д.Л. Формування системи показників для оцінювання інноваційного потенціалу аграрного підприємства
- Шарко І.О. Перспективні напрями інноваційного розвитку сільськогосподарських виробників
- Шелудько Л.В. Урбанізація як виклик продовольчій безпеці країни
- Шиян Н.І. Соціально-демографічні показники, як елемент реалізації соціальної політики в Україні
- Ящук Т.А. Система вищої освіти та її вплив на розвиток інноваційної економіки

Доповідь конференції
Харків Міжнародна конференція:
**«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ»**

УДК 338.483.13:392.72:33.012.8 – 045.45

О.І. Табенська, канд. екон. наук
Вінницький національний аграрний університет, Україна

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ
ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ**

На сучасному етапі в Україні існують проблеми впровадження інтеграційних процесів в індустрії гостинності. Ефективне використання виробничого потенціалу базується на технічному переоснащенні, зростанні продуктивності праці і, відповідно, підвищенні конкурентоспроможності підприємства. Важливу роль при цьому відіграють інтеграційні процеси. Сучасний економічний розвиток вимагає структурних змін у побудові економічного потенціалу (виробничого, інноваційно-інвестиційного, маркетингового, інформаційного тощо) доцільно додати кластерний та інтеграційний потенціали [1, с. 54-58].

Світова практика доводить, що функціонування найбільш успішних економічних систем практично повністю забезпечується за рахунок переваг у технологіях виробництва і управління. Тому успішний розвиток економічної системи будь-якого рівня можливий при комплексному використанні концепцій стратегічного управління з урахуванням процесів, які визначають специфіку сучасного етапу розвитку економіки [2, с. 27-30].

Специфічною закономірністю реформування регіональної управлінської системи є оптимальне співвідношення системи, яка управляє, і системи, якою управляють. Це співвідношення досягається у процесі науково обґрунтованого проектування зазначених систем з одночасною зміною (чи заміною) основних елементів системи управління (форми організації, виробництва, структури) відповідно до видозміни керованої системи.

Поєднання усіх видів і форм управління на території в рамках регіонального слід розуміти як можливість досягнення відповідності реформованих на базовому рівні господарюючих суб'єктів і створених нових управлінських форм (асоціації, спільні підприємства, корпорації, кластерні утворення, міжрегіональні об'єднання тощо) зі структурою і повноваженнями центральних органів управління регіоном [3, с. 25].

Завданням підприємця в цей час є впровадження в життя інноваційних змін; він має бути тією складовою, яка доносить ідею до матерії, виступає посередником між ідеєю та її матеріалізацією. Та все ж слід пам'ятати, що один підприємець, якщо він має достатньо фінансів та великий ентузіазм, не зможе працювати ефективно. Завжди успіх на ринку залежить від наявності

партнерів. Одним із способів досягнення успіху у впровадженні інновацій є налагодження партнерських стосунків з ініціаторами змін, які мають можливість впливати на ринок і вирішувати хід справи [4, с. 72-75].

Кожне підприємство, створене для досягнення певного успіху, із самого початку своєї діяльності цільовими орієнтирами обирає розвиток і зростання. Однак реальне життя коригує ці основні настанови, оскільки нерідко створюються умови, за яких дотримання високих темпів зростання є не найкращим рішенням. Об'єктивні та суб'єктивні причини спонукають підприємство збільшувати або зменшувати темпи зростання продажу, інших кількісних та якісних показників, а отже, обсягів прибутків і можливостей реінвестування їх у виробництво для подальшого розвитку. У таких випадках йдеться про різні загальні стратегії, а не лише про стратегію зростання.

Загальні стратегії організації – основний управлінський «план гри», спрямований на налагодження функціонування та розвитку її у довгостроковій перспективі, шляхом виконання продуктово-товарних, ресурсних та функціональних стратегій, необхідних для заповнення «стратегічної прогалини» та досягнення стратегічних цілей.

Розглянемо стратегії зростання (різними темпами) за рахунок: експансії (створення / захоплення ринку, розвиток ринку або/та виробничого потенціалу); диверсифікації (центрованої, спорідненої, неспорідненої, конгломератної); вертикальної та горизонтальної інтеграції; глобалізації діяльності [5, с. 49-58].

Відомий вітчизняний вчений-економіст В.В. Зіновчук аналізуючи логіку групових дій сільськогосподарських товаровиробників зазначає, що час, який використовує товаровиробник для розвитку власного сільськогосподарського виробництва, зменшує можливість ефективно діяти в інших споріднених сферах. Отже, на думку вченого, дана проблема вирішується трьома шляхами. Перший шлях – досягти таких розмірів виробництва, що дозволять утримувати власні спеціалізовані служби постачання і мережі збуту продукції, переробні, торгові та інші дочірні підприємства, як це виконують великі корпоративізовані ферми у розвинутих країнах.

Другий шлях пошуку можливості поєднання виробничої і ринкової діяльності – це користування послугами ринкових посередників, які надади б допомогу або навіть виконали згадані господарські функції. І тому кожна країна, що стала на шлях ринкової економіки, рано чи пізно зустрічається з таким явищем, як експансія посередницького бізнесу у сільському господарстві [6, с. 12-13].

Диверсифікація виробництва передбачає як урізноманітнення видів діяльності підприємства, його вихід за межі основного бізнесу, так і розширення наявної номенклатури й асортименту продукції (послуг). Розвиток принципово нових для підприємства, у маркетинговому чи/та технологічному аспекті не пов'язаних (не споріднених) з основним виробництвом галузей або видів діяльності (наприклад, сільського зеленого туризму, виробництва швейних виробів, будівельних матеріалів, надання

різного виду несільськогосподарських послуг тощо) варто розглядати як конгломератну або нетрадиційну диверсифікацію [7, с. 121-125].

Третій шлях, за допомогою якого сільськогосподарські товаровиробники можуть не лише забезпечити гармонію виробництва і ринкової діяльності, але й стати рівноправними, конкурентоспроможними учасниками ринкових відносин, – це шлях вертикальної інтеграції, тобто об'єднання їх зусиль з метою просування у суміжні з сільськогосподарським виробництвом сфери діяльності для забезпечення контролю за рухом створеної у власному господарстві продукції і отримання від нього відповідного зиску [6, с. 12-13].

У цих умовах об'єктивно необхідним є наукове обґрунтування й практичне розв'язання комплексної проблеми – організації розвитку конкурентоспроможного великотоварного агропромислового виробництва на інноваційній основі, що передбачає використання механізмів інтеграції, в основу якої покладено корпоратизацію, кооперацію та кластеризацію.

На сучасному етапі – це галузева (секторальна) організація агропромислового виробництва, яка спрямовує його на вертикальну інтеграцію в напрямі формування трансрегіональних корпоративних агропромислових об'єднань – агрохолдингів. Однак суттєвим недоліком формування і розвитку холдингових об'єднань є перерозподіл власності на селі та втрата самостійності їх учасниками, зосередження уваги інвесторів лише на економічних результатах та ігнорування проблем соціального і екологічного характеру сільських територій [8, с. 1-7].

Вітчизняні вчені-економісти Національного наукового центру Інститут аграрної економіки досліджуючи формування та функціонування ринку агропромислової продукції, звертають увагу також на підвищення конкурентоспроможності та соціальної спрямованості агропромислового виробництва на основі кластерних систем.

На думку вчених, агропромислові кластери на основі поглибленої спеціалізації та концентрації виробництва з урахуванням земельних природно-кліматичних і просторових переваг територій виступають своєрідними точками зростання – локомотивами розвитку сільських територій. Згідно з моделлю кластера у сільському господарстві це міжгосподарське територіальне об'єднання не тільки взаємодоповнювальних підприємств як великого аграрного бізнесу так і малого сільськогосподарського підприємництва, що співпрацюють між собою формуючи замкнутий технологічний цикл великотоварного виробництва та реалізації конкурентоспроможної кінцевої продукції, товарів, послуг при збереженні юридичної самостійності його учасників [9, с. 3-15].

Кластерний підхід відіграє важливу роль і в розвитку туристичних послуг в провідних європейських державах. В стратегії розвитку регіонів кластерний підхід являє собою форму територіально-галузевої організації виробництва, що сприяє реалізації інноваційних підприємницьких проектів економічного розвитку, обумовлює синергетичний ефект взаємодії з

науковими, проектними інститутами при зацікавленій участі регіональних і муніципальних органів управління.

Ефект туристської кластеризації особливо значний і посилюється в силу, притаманній туризму властивості мультиплікативності, сутність якої в тому, що туризм для розвитку вимагає зосередження в рамках однієї обмеженої території взаємопов'язаних підприємств і організацій, що займаються розробкою, виробництвом, просуванням і продажем туристського продукту, а також найрізноманітнішої супутньої діяльності.

Застосування кластерного підходу до формування туристських destinations дозволяє досягти якісно нового рівня розвитку малих міст (сполучення конкуренції та співробітництва; "колективна ефективність"; "гнучка спеціалізація"; ріст конкурентоспроможності; полюси зростання; використання ефектів масштабу), що в свою чергу сприятиме розвитку регіону в цілому [10, с. 26-31].

Отже, проблеми управління розвитком агропромислового виробництва і сільських територій на інноваційній основі досить актуальні на сучасному етапі. Необхідно продовжувати дослідження: тенденцій розвитку міжнародного, а також регіонального туризму; впливу кластерів на економіку регіону; умов створення туристської інфраструктури; конкурентоспроможності туристських destinations; видів диверсифікації; стратегій диверсифікації та інтеграції в аграрних підприємствах.

Список використаних джерел: 1. Михайленко О.В. Роль інтеграційних процесів у формуванні та реалізації економічного потенціалу підприємства / О.В. Михайленко // Агросвіт. – 2014. – № 5. – С. 54–58; 2. Войнаренко М. Кластерні об'єднання: міжнародний досвід та українські реалії [Текст] / М. Войнаренко, А. Береза // Економіст : науково-практичний журнал. – 2013. – № 10. – С. 27-30 : табл. – Бібліогр. в кінці ст.; 3. Калетнік Г.М. Розвиток організаційно-функціональних структур управління в регіональних економічних системах : моногр. / Г.М. Калетнік, А.Г. Мазур, О.Г. Кубай. – Вінниця: Вінницька газета, 2009. – 188 с.; 4. Паулі Г. Сия економіка. 10 років, 100 інновацій, 100 мільйонів робочих місць / Г. Паулі; пер. з англ. А. Побережна; ред. Л. Ярошенко – «Risk Reduction Foundation, 2012. – 320 с.; 5. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: підручник / З.Є. Шершньова. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.; 6. Зіновчук В.В. Організаційні основи сільськогосподарського кооперативу / В.В. Зіновчук. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Логос, 2001. – 380 с.; 7. Дмитренко О.М. Види стратегії диверсифікації та особливості її реалізації в сільськогосподарських підприємствах / О.М. Дмитренко // Економіка АПК. – 2010. – № 2. – С. 121–125.; 8. Куцина Л.В. Управління розвитком аграрної сфери на основі кластерного підходу [Електронний ресурс] / Л.В. Куцина // Вісник Харківського національного технічного університету сільськогосподарства: Економічні науки. Вип. 125. – Харків : ХНТУСГ. – 2012. – 340 с. – Режим доступу : http://khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik_125/24.pdf.; 9. Кропивко М.Ф. Підвищення конкурентоспроможності та соціальної

спрямованості агропромислового виробництва на основі розвитку кластерних систем [Текст] / М.Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2013. – № 3. – С. 3–15 : фот. цв. – Бібліогр. в кінці ст.; 10. Войтенко К.К. Кластерний підхід до формування та розвитку туристських дестинацій з урахуванням туристського потенціалу міст / К.К. Войтенко // Комунальне господарство міст. – 2014. – № 117. – С. 26–31.